

VARIFRÅN HÄRSTAMMAR DET RYSKA FOLKET?

Av professor FRANCIS BALODIS, Stockholm

DET synes mig, att frågan om de ryska folkstammarnas uppkomst just i dessa dagar är av alldeles särskilt stort intresse, ty det kan icke förnekas, att allt vad vi fått bevittna i Östeuropa sedan 1939 — och egentligen också redan tidigare — varit i stånd att framkalla vår förvåning, vår avsky eller vår beundran. Vi hysa respekt för det dödsföraktade modet och tapperheten hos Leningrads, Sevastopols och Stalingrads försvarare. Vi häpna, när vi höra berättas om hur tusenden och åter tusenden ryska soldater till synes meningslöst jagats i döden, t. ex. under finska vinterkriget, eller hur exempelvis i Sevastopol hela byggnader, i vilka kvinnor och barn voro inhysta, hänsynslöst sprängdes i luften. Vi gripas av fasa inför det onödiga offret av människoliv och stå oförstående inför den kallblodighet, om vilken sådana handlingar vittna. Med avsky höra vi talas om den fruktansvärda grymhet, vilka åren 1939—41 tog sig uttryck i deportationer och arkebuseringar i de ockuperade områdena, i Polen, Rumänien (Bessarabien) och de baltiska staterna (Estland, Lettland och Litauen). Med fasa erfara vi, hur exempelvis präster mördats och marterats, hur män och fäder skiljas från hustrur och barn för att föras till avlägsna delar av Sibirien, till de kalla nordliga provinserna eller till Turkestan och tvingas till slaveri. Denna grymhet kommer en att tänka på de tatariska erövringstågen på 1200-talet och Tamerlans beryktade döds-kallepyramider. Ovillkorligen fråga vi oss därför, varifrån detta folk härstammar.

Denna fråga om vart det moderna Ryssland egentligen hör etniskt och kulturellt, blir ännu intressantare, då vi läsa, vad de bägge deltagarna i den pågående gigantiska kampen i öster, Tyskland och Ryssland, ha att säga om det senare landets förhistoria och dess många olika folks härstamning, eller då vi höra talas om fornforskningens »politiska uppgift» ur tysk eller rysk synpunkt. Det förefaller nämligen, som om just nu fornforskningen i dessa länder skulle

betraktas som särskilt viktig och nödvändig och energiskt bedrivs mitt under drabbningar och förföljande av den slagne fienden.

Vi erfara med förvåning, att de tyska ockupationsmyndigheterna i öster, synnerligast i Ryssland, Polen och Litauen (liksom också i Tjeckoslovakien), ha stängt de inhemska högskolorna helt eller delvis och i varje fall överallt förbjudit fornforskningen vid dem. Samtidigt tillkännagavs emellertid i Völkischer Beobachter av den 11/7 1942, att tyske rikskanslern och överbefälhavaren för de besatta östområdena för att »fastställa, skydda och utforska fornhistoriska fynd och kulturminnesmärken» inrättat »en särskild institution under ledning av professor Reinerths (Berlin), till vilken man som specialister knutit R. Stampfuss för Ukraina och professor Carl Engel för 'Ostland', d. v. s. Estland, Lettland, Litauen och Vitryssland». Läsa vi Krakauer Zeitung för den 30 sept., 4 okt. och 8 okt. 1942, finna vi där en halvofficiell kommentar till dessa utnämningar och till den nämnda åtgärden för det »nya tyska uppbyggandet» av för- och fornhistorien i de ockuperade östområdena. En korrespondent till tidningen (Milli Stotz) berättar i en förvånansvärt öppen hjärtig intervju med professor Engel, att just den fornhistoriska forskningen möjliggör »en djupare insikt i våra dagars skeenden». »Blott den som känner de trådar, vilka från denna forntid löpa över till oss, blott för honom uppenbaras den yttersta och djupaste meningen i de historiska händelser, som idag utspelas inför våra ögon», påstår Milli Stotz. Och professor Stampfuss talar lika oförblommerat om de tyska arkeologernas »politiska uppgift» att genom tysk forskning i främmande land ge »den historiska sanningen» i »tysk anda», d. v. s. »uppbygga» en tysk bild av Östeuropas forntid och därmed ersätta de hittillsvarande forskningsresultaten.

Engel gör i intervjun uttryckligen gällande, att den »världshistoriskt väsentliga synpunkten» är den, att avkomlingarna av de »nio vågorna» av »nordiska invandrare om och om igen nedkämpat inkräktarna från det inre av Asien... hunnerna, avarerna och tatarerna, vilkas invasion frambesvurit fruktansvärda lidanden för Europa...». Så skulle alltså, precis som »Hitler idag räddar Europa från främmande anda», germanerna en gång ha »nedkämpat» till och med tatarerna — precis som om själve Dmitrij Donskoj och Ivan III med sina krigarskaror varit av germansk härkomst, eller som om germanerna skulle anstiftat de inre oroligheter, vilka ledde till tatarrikets fall...

I professor Stampfuss' uppsats över »Krimgoternas öde» finner man en märklig motsägelse. Först säger han, att »man är förvånad att i de tatariska byarna (på Krim) möta ljushåriga och blåögda människor, ...blodsarvingar av den gamla germanska befolkningen»..., och sedan, att »bland de (1778 till Mariupolområdet) utvandrade kristna också befunnit sig 18,000 s. k. greker, som mestadels talade tatariska; bland dessa greker måste vi väl söka de sista ättlingarna av krimgoterna»... Så håller alltså Stampfuss i motsats till Engel till godo även med tatarer, när det gäller att i enlighet med vetenskaparnas »politiska uppgift» arkeologiskt och antropologiskt bevisa det tyska

rikets »nedärvda rätt» till Krim; och för professor Stampfuss är just detta »goterproblemets politiska uppgift»...

Man måste förvisso ge Stampfuss rätt, då han i en del arbeten av moderna ryska arkeologer, t. ex. Marr och Raudonikas, där bevismaterialet helt saknas eller är mycket torftigt, spårar »den bekanta tendens inom den bolsjevikiska historieforskningen», vilken återspeglas särskilt i olika teorier om »ett kommunistiskt samhälle» i forntiden, om »klasskamp och feodalherravälde» eller om »den härskande klassens smak» i samband med arkeologiska fynd o. dyl. Men det låter ovillkorligen som ett hån mot de tyska arkeologernas »politiska uppgift», när just Stampfuss sedan resonerar över Raudonikas' ord, att den tyska »historiska konceptionen» har sin grund »i den tyska bourgeoisie's imperialistiska tendens»...

Intressant är vidare att se, hur t. ex. professor La Baume i Krakauer Zeitung av den 4/10 1942 för att bevisa tyskarnas »urgamla rätt» till främmande mark talar högst nedsättande om »f. d. fornforskaren i Posen J. Kostrzewski» — d. v. s. den bekante polske lärde professor Josef Kostrzewski — emedan denne velat bevisa, att bronsålderns och den äldre järnålderns Lausitz-kultur skulle varit urslavisk. Redan före kriget hade professorn friherre B. von Richthofen (numera i fält) till och med på diplomatisk väg genom tyska utrikesministeriet velat inskränka Kostrzewskis forskarbete, och vidare angreps dennes »polska historiemyt» på det skarpaste av doktor W. Kersten i Ostdeutscher Beobachter av den 29 oktober 1942. Därför är det också förståeligt, att den bekante ryske författaren Alexej Tolstoy så häftigt angriper den tyska historie- och fornforskningen (i *Isvestija* den 21, 23, 26 och 28 augusti 1942). »...Det var inte först Hitler som påbjöd, att man skulle uppdikta en teori om 'den ensamt fullvärdiga tyska rasens' ledarskap över de andra folken», skriver Tolstoy: »Den tyska historievetenskapen har med beräkning på lång sikt droppat sina teorier som ett gift i folkens förstånd, ...däri låg dold den stora strategiska planen på en erövring och ett förslavande av världen genom Tyska riket... Under vetenskapens täckmantel förvandlade tyskarna avsiktligt sin förfalskade och fragmentariska historia till ett politiskt vapen, för att förbereda sin världsomfattande aggression...»

Detta är givetvis en överdrift och i varje fall ett falskt förtal av den tyska historievetenskapen in corpore. Men å andra sidan — när man sätter historiens »politiska betydelse» i främsta rummet, när man i de ockuperade områdena förbjuder de inhemska historikerna och arkeologerna att forska och undervisa i sina fack och talar om de tyska lärdas »politiska uppgifter», så är det blott ett tuppfjät från en sådan »tysk ståndpunkt» till tendentiös historieförfalskning.

Det är ingen större skillnad mellan professor Stampfuss' et consortes' utläggningar och Alexej Tolstoys fantasterier, då denne fritt uppdiktar ett slaviskt Kiev »såsom de ryska landens hjärta under 4000 år» och även försöker denationalisera goterna i Sydryssland. I alla fall erkänner Tolstoy åtminstone delvis vikingarna i Ryssland, även om han i alltför hög grad förhärsligar »de gamla ryska städerna

Kiev och Novgorod» och i synnerhet prisar »den demokratiskt sinnade Svjatoslav» som »de ryska ländernas store son», vilken enat de ryska områdena och stammarna och grundat det ryska riket. »Detta är början till Ryssland», säger han; »för den tyska rasen finns där ingen plats»...

Hela den nämnda uppsatsen av Tolstoy är genomandad av en gränslös chauvinism. Han bemödar sig precis som Engel och Stampfuss — mutatis mutandis — att bevisa Rysslands nedärvda rätt till de mest skilda länder och områden, och det är förvisso hans »politiska uppgift» i denna artikel. De tyska professorerna och den ryske skriftställaren ha kritiklöst slagit in på alldeles samma väg för att lösa sin »politiska uppgift».

Det är därför helt naturligt, att vi gripas av en önskan att från neutral ståndpunkt med största objektivitet bearbeta det förefintliga vetenskapliga materialet för att kunna besvara frågan, var sanningen ligger, och för att kunna göra oss en klar bild av hur koloniseringen av det östeuropeiska slättlandet tillgått. Därigenom skulle man kanske också kunna komma fram till en förklaring av den människoart eller den ras, vilken obestriddligen kämpar heroiskt men samtidigt bryter sitt ord och gör sig skyldig till de grymmaste massaker och härjningar. Man har velat förklara den ryska grymheten och över huvud taget det barbariska draget i ryskt liv uteslutande som ett asiatiskt (»tatariskt») inflytande. Men vi måste göra klart för oss, att Ryssland av idag är resultatet av en långt mer komplicerad folkblandning och det sedan äldsta tid. Man kan t. ex. studera de ryska folkdräkterna från olika delar av landet — vilka ännu finnas i behåll åtminstone i de etnografiska museerna: även i dem spårar man former och motiv från de mest skilda länder i Asien och Europa. Ett liknande konglomerat är också det ryska folket självt.

Det östeuropeiska låglandet, skilt från Västeuropa genom Peipus- och Pleskauersjöarna, genom Velikaja och sumptrakterna kring dess bifloder Ritupe och Zilupe, vidare genom området kring Drissa, Rossica och sjöarna kring Lepel samt av träskmarkerna kring Pinsk och av Karpaternas utlöpare, har sedan urminnes tid utgjort ett öppet och lockande land för invasion av de mest olika folk. Endast det bergiga Valdaiområdet i lågslättens mitt var mer ägnat att låta bebyggarna få fast fot. Däremot måste slättlandet särskilt i norr och öster samt den fruktbara sydryska svartajordsteppens oöverskådliga vidder ständigt locka till strövtåg och kolonisationsföretag. Norden var ett givande område för nomadiserande jägar- och fiskarfolk, steppen i söder ett lockande land för

nomader med boskapsskötsel som huvudnäring. Hela slätten och speciellt de centrala och sydliga delarna lämpade sig dessutom för åkerbruk. Från Weichselområdet i väster, över Donau- och Dnjestrslätten i söder och från området mellan Ural och Kaspiska havet i öster ligger det osteuropeiska slättlandet öppet för invasion. Milsvida, till och med för större folkvandringar tillräckligt breda inkörsportar öppna sig över lättframkomlig terräng in mot det nuvarande europeiska Ryssland — det mindre europeiska än asiatiska »Eurasien», vars flora och fauna framför allt i de östliga delarna likaledes bär huvudsakligen asiatisk prägel.

Det var också möjligt att längs stränderna av Svarta havet och Kaspiska havet tränga in på det osteuropeiska slättlandet. Två pulsådorr för samfärdseln befrämjade redan i äldsta tid förskjutningar av folkmaterialen i Eurasien, nämligen de med tiden så viktiga handelsvägarna utmed Dnjepr och Volga: Dnjepr—Volchov—Neva eller Dnjepr—Dyna från söder över hela slätten mot nordväst och Volga—Volchov—Neva från söder och sydost likaledes över hela slättlandet mot nordväst eller också Volga—Sjeksna—Onegasjön och Volga—Sjeksna—Onega eller slutligen Volga—Sjeksna—Suchona—Dvina mot norr.

Dessa samfärdsel- och handelsstråk underlättade också de kulturella inflytandena på Eurasien från öster, söder och väster, från Asien, Europa och till och med det fjärran Afrika. Om man studerar Moskvas byggnader från nya tiden, framför allt under tiden från 15:e till 17:e århundradet, och därmed samtida kyrkokärl o. dyl., skall man än tydligare än av det äldsta arkeologiska materialet kunna konstatera och värdera Eurasiens blandkultur. Orientaliskt, bysantinskt, koptiskt, italienskt och västeuropeiskt blandas i dessa alster av »rysk» kultur från Rysslands »mest nationella tid» med endast ett fåtal inhemska motiv från träarkitekturen och ger så upphov till den s. k. »ryska stilen», vilken likaledes är mer »eurasiatisk» än rysk och i vilken det asiatiska elementet otvetydigt knyter Ryssland fastare till Asien än till Europa. Man behöver bara tänka på Vasilijkatedralen vid Röda torget i Moskva och på den »ryska barocken» med dess egendomligt byggda småtorn och de snirklade fönstergesimserna, krönta av »pjetusjki» (ordagrant »tuppkycklingar»).

Det är därför inte ägnat att förvåna, att särskilt under de tre sista årtiondena även ryska intellektuella, lärde, konstnärer och politiker själva börjat kalla sitt land »Eurasien», om det nu är för att i chauvinistisk anda beteckna ett egenartat, nationellt Ryss-

land eller för att objektivt göra rättvisa åt de olika kulturella inflytelser, som den historiska utvecklingen fört med sig och som öppen hjärtigt erkänns vara övervägande asiatiska.

Givetvis har det också funnits ryska historiker, vilka gärna i skarpa och överdrivna ordalag brännmärkt allt asiatiskt, i synnerhet allt tatariskt såsom »barbariskt». Jag minns till exempel D. I. Ilovaiskij's läroböcker i historia för de ryska skolorna; de voro obligatoriska i alla gymnasier i det tsaristiska Ryssland och innehöll åtskilligt nonsens. I sin undersökning över Rysslands ursprung »Razyskanija o natschale Rusi» bemödade sig Ilovaiskij att fastställa detta till en tidpunkt långt före vikingarnas uppträdande. Och i den följande framställningen var allt nationellt »ryskt», vackert, högkulturellt och tadelritt. I detta sammanhang vill jag emellertid också nämna den tsaristiska tidens störste historiker, professor W. O. Klutschevskij, vars föreläsningar jag var i tillfälle att åhöra: Klutschevskij kallade den ryska historien för »historien om ett land, som koloniserades». Trots sin extremt nationella och konservativa inställning erkände Klutschevskij också andra folk och främmande inflytelser i sitt lands förgångna. En statlig organisation i Ryssland anser han kunna påvisas först från 800-talet.

Man kan inte — trots Alexej Tolstoy's ovan anförda påståenden i motsatt riktning — bevisa, att den ryska folkvägen varit den första på det osteuropeiska låglandet, även om man ännu i våra dagar av politiska eller dogmatiska skäl ofta försvarar en sådan hypotes. Slavernas förhistoria överhuvud och historien om den osteuropeiska lågslättens kolonisering genom ryssarna och andra folk visar sig vara bra mycket mer komplicerad än vad en gång Ilovaiskij och nu senast Tolstoy ha velat föreställa sig. Studerar man slavernas roll i detta kolonisationsföretag bör man, liksom då man undersöker folkvandringarna under forntiden, för bättre förståelses skull också ta en senare tids historia samt folkkaraktärer i betraktande. Det är påfallande, att det ryska folket och dess härskare trots överflödet på territorium — delvis alldeles obott eller endast glest befolkat — alltsedan den ryska statens grundande år 862 under mer än 1 000 år ständigt bedrivit expansionspolitik. Redan i äldsta tid kan man — trots de förfärligaste inre oroligheter och brödrakrig — konstatera ryska härtåg mot söder in i Donauområdet och till Bysans samt mot norr, väster och nordost ända in på finskt-estniskt och lettiskt-litauiskt område. Man kan också peka på Ivan den förskräckliges och de första

Romanovarnas »livländska krig», tills det slutligen lyckades Peter den store att få fast fot vid Östersjön. Vi ha vidare erövringen av Sibirien med dess tusenmila öde områden, som man sökt befolka med straffångar och andra deporterade, inkorporeringen av Krim samt de turkiska fälttågen, erövringen av Bessarabien, det systematiska underkuvandet av Polen och Litauen, Finlands erövring under Alexander I och erövringen av Kaukasus och Turkestan. Slutligen kan man erinra om den under senare år åter tydligt tilltagande tendensen att lägga under sig främmande områden, trots att det inom Ryssland självt ännu finnas stora outnyttjade kolonisationsområden, och trots att landet har åtskilliga hamnar vid haven: vid Östersjön (Leningrad), vid Svarta havet, vid Kaspiska havet, vid Vita havet och Norra ishavet liksom ock i Fjärran östern. De kapitel i Rysslands historia, som handla om dessa erövringar, äro ägnade att stämma till eftertanke, speciellt om man också håller i minnet, vad som utmärker den ryska folkkaraktären, sådan som den tar sig uttryck i seder och bruk samt i folkvisan. Man kan exempelvis erinra om den s. k. »othosjij promysel», d. v. s. det sedan gammalt övliga bruket, att den manliga delen av befolkningen drar bort till främmande ort för att söka sig arbete, medan hustrun stannar hemma för att ensam eller med barnens hjälp se om gård och gröda. Man bör också tänka på den barbariska vildhet, vilken talar ur flera kosacksånger, och den omättligen längtan, det eviga sökandet efter det ovissa och obestämbara, som man möter i de flesta ryska folkvisor. I en beskrivning över ryskt liv, som Ambrosius Contarini fullbordade 1473, karakteriseras Moskva-ryssen med orden »bestial gente»: »moskoviten tillbringar förmiddagen på torgen, därefter beger han sig till krogen, han är en stridslysten slagskämpe och efter sitt rus oförmögen till arbete»...¹

Den ryska historien visar oss ett oroligt folk, vilket av dem som levat under de ryska krigen, karakteriseras såsom icke mer sym-

¹ När jag tänker tillbaka på det finska vinterkriget och den ryska invasionen 1939—40 i Polen, Bessarabien, Litauen, Estland och Lettland, till vilken jag delvis var ögonvittne, samt den följande skräcktiden, så får jag ovillkorligen i tankarna den »Grausame vnd Erschröckliche Propheceyhung», vilken numera bevaras i Kurnikbiblioteket vid Posen (Nr 1167, Cim. Qu 2871). Den berättar om Ivan den förskräcklige, och det sägs om den, att den »gefunden worden ist in Mastroch bey einem Gottesfürchtigen Mann Wilhelm du Friess, nach seinem Todt, 1577». Profetian lyder: »...kom där en hiskelig, förskräcklig, stor man... och hade den samme ett fasaväckande folk med sig, det där gjorde som björnen, så att till vem det än kom, honom dräpte de... Och folket delade sig och lät den samme för-

patiskt än tatarerna under Djingiskan. Och redan den slaviska förhistorien synes ha varit en tid av oroliga vandringar samt omätlig erövringslust.

Enligt professor Max Vasmer's senaste uppsats, »Die alten Bevölkerungverhältnisse Russlands im Lichte der Sprachforschung» (Fortschritte und Forschungen, 1942, Nr. 33—34), skulle slavernas »äldsta hem» vara att söka i de forna ryska guvernementen Volhynien, Podolien, Mohilev, Kiev, Tschernigov, Poltava, Kursk, Orel och delvis Minsk. Detta motsvarar också en del antropologers, t. ex. Hans F. K. Günther's, uppfattning. I det här sammanhanget intresserar oss även professor Carl Schuchhardts åsikt, att den äldsta slaviska stenålderskulturen varit genomströmmad av inflytelser från medelhavsländernas balkankultur. Detta synes vara ett ovedersägligt faktum och måste förvisso — tillsammans med ett eventuellt uppsugande av det kulturella inflytandet från Syd- och Mellanrysslands tidigare befolkning — ha medfört ett markant avskiljande av urslaverna från det indogermanska urfolket. Emellertid måste urslaverna före koloniseringen av de mellersta och södra delarna av den osteuropeiska lågslätten, d. v. s. före skilsmässan från det indogermanska urfolket, ha haft ett med detta gemensamt urhem, vilket enligt Günther (»Rassenkunde», München 1923) torde ha befunnit sig vid Östersjön. Så skulle alltså Syd- och Mellanrysslands kolonisering genom urslaverna ha föregåtts av dessas utvandring från längre västerut belägna trakter, vilket blott kan sättas i samband med uppträdet av den neolitiska, västliga snörkeramiken i Osteuropa, ty denna företeelse synes vara den enda, som vittnar om någon folkförflyttning från väster till öster under stenåldern. Günther ansluter sig till Much (»Die Heimat der Indogermanen im Lichte der urgeschichtlichen Forschung», 1902) och säger: »Indogermanernas hemland ligger icke i Asien utan i nordvästra Europa och omfattar västra Östersjökusten jämte öarna utanför denna. I väster når det fram till Nordsjön och i söder till det bergstråk, som går tvärs igenom det nuvarande Tyskland från Harz över Thüringerwald, Fichtel- och Erzgebirge till de yttersta utlöparna av de västliga Karpaterna»...

skräcklige mannen draga fram mitt igenom sig, och han ställde sig framme i spetsen för dem, och han hade en gyllene kalk i sin högra hand, och den var full med blod... Och han drack ur kalken... Och i detsamma sänkte sig sakta ett blodigt svärd ned från himlen, och han fick det i sin hand och ropade med hög stämma och sade: Ve eder! ...»

Redan under stenåldern hade emellertid förskjutningar i befolkningsmassan ägt rum, och så nådde indogermanerna »etappvis mellersta Donau, Balkan, Dnjestr, de sydryska stepperna och länderna vid Svarta havet och Egeiska havet».

Gränserna för snörkeramikens utbredande på den osteuropeiska lågslätten motsvara i stort sett det av M. Vasmer angivna »ur-slaviska området», sådant som detta också är uppdraget på professor Wl. Antoniewicz's karta i dennes uppsats »Das Problem der Wanderungen der Indogermanen» i Hirtfestskriften; de sydliga armarna skulle kunna betyda den ur-slaviska förskjutningen mot öster. Emellertid vittna de många olika kulturströmningar, som under neolittiden uppträda på den osteuropeiska lågslätten, tydligt också om andra invasioner. Kanske under trycket av dessa har antagligen en slavisk rörelse bakåt uppstått, vilket sträckt sig till en linje, som i det nuvarande Tyskland skulle gått från Kiel över Lüneburg, Magdeburg, Märsenburg, Naumburg, Rudolstadt, Bamberg, vidare norr om Regensburg till Böhmerwald och därifrån till Enns mynning, Drans övre lopp och Triestegolfen (enligt Günther). I detta sammanhang synes det vara mer än troligt, att bronsålderns och äldre järnålderns Lausitz-kultur varit ur-slavisk, såsom Kostrzewski gjort gällande.

Hur som helst — enligt A. A. Schachmatov, Rysslands mest betydande lingvist (i »Drevneischije sudjby russkogo naroda», 1919) — skulle därpå en del slaver, som norrifrån åter dragit söderut, ha skilt sig ifrån västslaverna och trängt fram till Bessarabien, Dobrudsja och Valakiet men skulle sedan under andra årtiondet av 500-talet e. Kr. i sin tur ha delats i två grenar: sydslaverna och anterna (eller de ryska slaverna). Från denna trakt skulle så de ryska slaverna ha dragit mot nordost in på den nuvarande »Ryska slätten», först till stränderna av Dnjepr och Don, sedan vidare norrut, så att vi redan omkring år 600 finna dem som litauernas, letternas och esternas östliga grannar. Grundandet under samma århundrade av det kazariska riket vid Volga torde starkt ha bidragit till denna de ryska stammarnas rörelse mot norr och samtidigt förklara den i senare tid så tydligt dokumenterade fiendskapen mellan kazarer och ryssar. I varje fall vittna också dessa hypotetiska uppgifter om ryssarnas hembygd och härkomst om samma anda, samma oro eller vandringslust, om vilken vi redan förut ha talat.

Emellertid är de slaviska vandringarnas historia blott en liten del av historien om den osteuropeiska slätten, vars »eurasiatiska

folk» redan före ryssinvasionen utbildades och åtminstone delvis senare assimilerades av ryssarna. Och även efter det sjätte århundradet ha invasioner förekommit här. Det etniska och kulturella Eurasien fick sin slutgiltiga, nuvarande utformning just genom alla dessa invandringar och alla de kulturströmningar, som under flera årtusenden sköljt fram över den osteuropeiska slätten. Vi se här först under allra äldsta tid neanderthalmänniskan och sedan den paleolitiska tidens homo aurignacensis, varför de tidigaste invandringarna på det osteuropeiska låglandet måste ha skett från söder. Vi se vidare, hur den paleolitiska befolkningens mesolitiska efterkommande delvis utflyttade mot norr, där de alltjämt synas leva kvar som lappar och samojeder. Omedelbart efter denna sista folkförskjutning norrut kunna vi konstatera en stor asiatisk invasion, nämligen av jägare och fiskare, tillhörande kamkeramikens kulturkrets, förfäder till de ural-altaiska språkfamiljernas finsk-ugriska folk.

Härpå synes den första urslaviska invasionen från väster ha följt, och om den har redan talats. Emellertid synes en urbaltisk folkvåg från snörkeramikens kulturkrets ha vällt fram över Vilna, Smolensk och Vjasma österut till Kaluga och Mosjaisk samt pressat sig mellan den slaviska vågen och de finsk-ugriska stammarna. Detta urbaltiska folk har emellertid sedermera blivit tvunget att dra sig tillbaka från det osteuropeiska låglandet mot väster. Omkring år 2000 f. Kr. finna vi urbalter endast utanför detta lågland — vid Östersjökusten och angränsande områden. Samtidigt med den snörkeramiska folkvågen inträngde måhända på lågslätten också andra folkgrupper, vilkas etniska samhörighet dock ännu inte är tillräckligt utredd. Kommande över Kaukasus och Svarta havet, över Mindre Asien och över Donauslätten från Balkanhalvön medförde dessa liksom snörkeramikens folk konsten att bruka jorden och medverkade sålunda till kulturutvecklingen i Eurasien. Intressanta äro också de borgar, som tillhört ett samtida folk, vilket under neolittiden trängt fram från väster till Volhynien.

Volga blir såsom den främsta handelsvägen förmedlare till norren av det dominerande sydöstliga kulturinflytandet. På den vägen kommer också den första bronsen, vilken från Mindre Asien (eller från Balkanhalvön) föres till Sydryssland. Mindre Asien, det armeniska bergsområdet och Mesopotamien bli nu en betydande källa till kulturell utveckling. Men man får också anta, att under bronsålderns tid åtminstone fyra folkvandringar ägt

rum från sydost in på det osteuropeiska låglandet. I varje fall kan man spåra ett dominerande inflytande från hettiterna, senare också från urartu och nairi, förmedlat genom kubankulturen på nordsluttningen av Kaukasus.

Först skriftligt dokumenterade äro invandringarna av kimmerier och taurer, därpå av skyter på 600-talet och sarmater på 300-talet f. Kr., alla från sydost. På 600- och 500-talen grundade vidare mindreasiatiska greker sina kolonier i Sydryssland. Och efter Kristi födelse trängde goterna från nordväst in på slätten och från öster i tur och ordning: alaner, hunner, kazarer, ungrare, petscheneger, bulgarer, polovtser och samtidigt med de sistnämnda (nu åter från nordväst) vikingarna och slutligen på 1200-talet från öster tatarernas folkkonglomerat och med dessa kirgiserna och kalmuckerna (av mongolisk härkomst). Med denna uppräknig har man ändå knappast uttömt listan på de folk, som — många gånger helt assimilerade av ryssarna — med sitt blod och sin kultur ha bidragit till uppkomsten av det nuvarande »Eurasien», ett land, som i fråga om folkblandning inte har sin like i Europa och samtidigt är mer asiatiskt än europeiskt och som uppvisar samma drag genom århundradens historia.